

SVOBODNA SLOVENIJA

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 451275

Redacción y Administración:
Calle Víctor Martínez 50 (Suc. 6)
Buenos Aires, Argentina

“ESLOVENIA LIBRE”

Año (Leto) XII. (7)

BUENOS AIRES, 8. JULIJA (JULIO) 1954

No. (Štev.) 26

CORREO
ARGENTINO
(Procedencia)

FRANQUEO A PAGAR

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

Víctor Martínez 50 - Buenos Aires

Ob srebrnem škofovem jubileju

V sredo 14. julija bo naš ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman praznoval svoj srebrni škofovski jubilej. Če bi živeli v normalnih razmerah doma, bi bil ta dan praznik ne samo ljubljanske škofije, ampak cele Slovenije. Po slovenskih hribih in planinah bi ga oznanjali veliki kresovi; zvonovi slovenskih cerkva bi se ubrali v eno samo mogočno zahvalno pesem Bogu za vladiko, ki ga je poslal pastirovat med Slovence. Prevzvišeni bi se v slovesnem sprevodu v spremstvu visokih cerkvenih dostojanstvenikov iz cele države podal v svojo stolno cerkev. Zahvalni službi božji bi prisostvovali najvišji predstavniki slovenskega političnega, vojaškega, kulturnega, gospodarskega in socialnega življenja. Vsi bi mu nato v dvorcu sporočali čestitke in želje za njegovo osebno srečo ter za uspeh njegovega dela. Slovenski ban bi mu izročil visoko odlikovanje. Priznanje državne vlade vodilnemu slovenskemu škofu. Slovenski tisk bi se s toplimi članki spominjal škofovega jubileja. Z eno besedo: Ves slovenski narod bi mu znova izpričal svojo ljubezen.

Tako bi bilo v normalnih, rednih razmerah. Božja Previdnost pa je škofu Rožmanu namenila važnejšo, pa tudi odgovornejšo nalogo. Postavljen je bil v dobo organiziranega brezboštva in borbe komunistov proti kat. veri in Cerkvi, v čas organiziranega zločinstva, v čas, ko je rdeči nasilnik slovenski narod obsodil na smrt in so grobovi ter kraške jame iz dneva v dan požirale trupla nedolžnih slovenskih žrtev, v čas zmede, laži in prevare ter sovraštva. Ta veliki in odločilni čas je zahteval velikega in odločnega slovenskega moža. Slovenci smo ga dobili v škofu Rožmanu. Nastopil je z odločnostjo in pogumom, ki sta presenečala. Povzdignil svoj nadpastirski glas v obrambo čistosti nauka kat. Cerkve. Obsodil neustrašeno komunistično morijo in zločinstvo. Namesto sovraštva komunistov je z apostolsko vne- mo oznanjal in zapovedoval ljubezen, do vseh, tudi do sovražnikov. Narodu je pokazal pot, po kateri mu je hoditi. In narod mu je zvesto sledil.

Ta medvojna leta groze in strahot, ki so jih na eni strani zgrinjali nad slovenski narod trije okupatorji, na drugi pa domači komunisti s svojo državljansko vojno, so iz škofa Rožmana izklesala osrednjo slovensko osebnost, ki je okoli sebe združila ogromno večino slovenskega naroda v vseh odtenkih njegovega političnega, gospodarskega, kulturnega, socialnega in verskega življenja. Dotedanji škof slovenske Katoliške Akcije, škof slovenske mladine, škof kongresov Kristusa Kralja, škof-graditelj Baragovega semenišča in škof širitelj lepe cerkvene umetnosti, je postal škof slovenske protikomunistične borbe, ki je svo moč za svoja dejanja in odločitve v tistih dneh črpal v molitvi in vdanosti Materi božji ter je varstvu Njenega presv. Srca posvetil še ves slovenski narod.

Ko je po zaslepljenosti zapada komunistično zločinstvo zavladalo nad slovenskim narodom, je škof Rožman — ne iz strahopetstva pred komunisti — na prigovarjanje in prošnjo vodilnih slovenskih političnih mož odšel v svobodni svet, da se tam naprej bori za politično in versko svobodo slovenskega naroda. S prezirom se danes spominjamo vseh tistih, ki so poslali cvet slovenske mladine preračunano v gotovo smrt pri komunistih in ki so tudi škofu Rožmanu povzročali številna ponižanja in žalitve.

V svobodnem svetu je ljubljanski škof Rožman postal škof misijonar. Področje njegovega misijanskega delovanja se je raztegnilo na vse dele sveta, kjerkoli prebivajo Slovenci. Njegove skrbi in ljubezni so danes doležni tako Slovenci doma, kakor slovenski izseljenci po vseh kontinentih. Gotovo so mu najbolj pri srcu tisti, ki največ trpijo, to so Slovenci pod komunističnim nasiljem doma, vsi ostali, ki živimo v svobodnem svetu, bodisi v Argentini ali Severni Ameriki, Kanadi, Angliji, Avstraliji, Novi Zelandiji ali kjerkoli drugje, smo mu pa ena-

ga dragi. Vse družji okoli sebe. Vse, brez razlike na politično pripadnost. Stare in mlajše generacije. Vsem govori kot ljubljani in tolaži v težavah vsakdanjega življenja. Jih roti k vztrajnosti v veri in narodnosti ter v borbi proti komunizmu. Je mogočen svetilnik, ki kaže pot v lepšo bodočnost tako trpečemu narodu doma, kakor tudi nam po svetu.

Slovenci se te dni spominjajo svojega škofa ob njegovem srebrnem škofovskem jubileju z globoko hvaležnostjo. Nasproti sovraštvu velike komunistične manjšine, mu ogromna večina slovenske-

ga naroda znova potrjuje svojo vdanost in ljubezen. Slovenski narod — kjerkoli pač žive njegovi sinovi in hčere — je te dni duhovno združen, Z molitvijo in prošnjo se obrača k Bogu, da bi ohranil svojega zvestega nadpastirja Gregorija še dosti let v zdravju in moči, da bi mu naklonil to milost, da bi kot vladika slovenskega naroda lahko sredi njegove bele Ljubljane mogočno zapel zahvalno pesem Bogu za rešitev slovenskega naroda iz komunistične sužnosti, da bi se tako izpolnil tudi drugi del njegovega škofovskega gesla.

To škofu Rožmanu za njegov srebrni škofovski jubilej iskreno želi “Svobodna Slovenija”.

KONEC LEPIH UPOV?

Sir Winston Churchill in njegov zunanji ministefr Eden sta se po obisku v Washingtonu in Kanadi vrnila v London. Še predno je ladja pristala ob obali, so ju že zasipali z brzojavkami o tem, kakšen vihar je v Združenih državah izzvala Churchillova izjava pred odhodom iz Newyorka, ko je časnikarjem izjavil, da bo komunistična Kitajska morala biti sprejeta v OZN. Obe stranki v ameriškem kongresu sta se v zunanji politiki takoj spet sporazumeli za enotnost stališča in med republikansko in demokratsko stranko je Churchill zvaril zavezo Knowland — Johnson; v svojih izjavah sta oba voditelja republikanske in demokratske stranke šla tako daleč, da sta napovedala, da bosta terjala, da morajo ZDA zapustiti OZN ako bi glavna skupščina OZN na svojem glavnem zasedanju septembra meseca izglasovala, da naj zastopnik kom. režima v Pekingu pride zastopat Kitajsko v ustanovo OZN. Sicer je danes nad 90% ameriških volilcev proti temu, da bi rdeča Kitajska bila sprejeta v OZN, toda državni tajnik Foster Dulles je že napovedal, da bo verjetno na jesenskem zasedanju situacija taka, da bo Kitajska povabljena, da zasede svoje mesto med glavnimi petimi velesilami sveta.

Ko je Churchill ob prihodu izvedel za vihar, ki razsaja v ZDA, je časnikarjem kratko izjavil: “Naši posveti v Washingtonu niso totalno propadli” in londonski “Times” je zapisal, da je pač treba delati naprej pod vidikom, da stališča med ZDA in Anglijo niso v vseh vprašanih enaka. Komaj pa je Churchill zapustil Washington, so objavili, da so se v Londonu začeli angloameriški posveti o tem, kako omogočiti zahodni Nemčiji oborožitev in kako urediti vprašanje polne suverenosti zahodne Nemčije. Oba problema pa sta trdno zvezana s stališčem Francije. Francija ima namreč poročstvo, da zahodna Nemčija ne bo dobila oborožene sile in suverenosti, dokler ne bo pogodba o EOS ratificirana. Ker Italija in Francija še nista ratificirali te pogodbe, zahodna Nemčija ne bi smela enostransko terjati tega zase, predno se ratifikacija popolnoma ne izvede. Ko so se začeli v Londonu ti razgovori, jih je po svoje pozdravil dr. Adenauer, ki je izjavil, da zahodna Nemčija ne misli več čakati na obotavljanje Francije — zahodna Nemčija se bo oborožila in uveljavila svojo suverenost, pa naj bo to Franciji po volji ali ne. V Parizu je to opozicijo proti EOS samo še podžgalo, v Londonu pa so i angleški i ameriški člani konferen- ce to nemško izjavo pozdravili.

Tako se zdi, da je bil v Washingtonu samo v enem vprašanju dosežen popoln sporazum med ZDA in Anglijo in sicer v tem, da je treba zlomiti francoski odpor proti ratifikaciji pogodbe o EOS. V Aziji sta se Anglija in ZDA odločili za pristane na tisti kompromis, ki je bil v načelu najbrž dosežen na konferenci med Čuenlajem in predsednikom francoske vlade Mendes-France; v Evropi je torej treba pohiteti, da se prepreči, da bi komunisti svoje uspehe v Aziji izrabili tako, da bi še zahodno Evropo spravili pod svojo kontrolo.

ZAMUJENA PRILIKA

V Londonu pravijo, da bodo zahodno Nemčijo znali spraviti v zahodni o-

brambni blok tudi proti opoziciji Francije. Zahodni Nemčiji moreta Anglija in ZDA omogočiti podelitev suverenosti in dovoliti oborožitev. Taka Nemčija bi potem postala članica NATO. Toda tak postopek bi Francijo definitivno prisilil prelomiti s svojimi dosedanjimi zavezniki, in bi ta pot bila tem hitrejša, čim hitreje bi se po zlomu v Aziji začel majati francoski kolonialni imperij še v drugih predelih sveta.

Toda tokrat ne gre več za preostali del Evrope in za francoski kolonialni imperij. Kakor piše René Courtin v pariškem “Figaroju” gre za zadnji poskus rešiti Evropo pred njenim potopom. Evrope ne more rešiti navzočnost zahodne Nemčije v NATO, pa tudi ne naslonitev kake anglonemške zveze na ZDA. Kontinentalno Evropo bi mogla rešiti le popolna sprava med Francijo in Nemčijo — za katero pa je verjetno čas že zamujen.

Po prvi svetovni vojni je Briand naslanjal vso svojo evropsko politiko na pomirjenje med Francijo in Nemčijo. Po lokarnskih pogodbah v l. 1925 je bila Nemčija sprejeta v Zvezo narodov in Briand je imel tedaj v Ženevi prosluli govor, v katerem je naznanil dobo miru in sprave za vse čase. Toda njegov partner je bil tedaj dr. Stresemann, ki je ves čas veljal za velikega zagovornika take politike in veljal za iskrenega prijatelja samega Brianda. Toda ko je nekaj let nato Stresemann umrl, so našli v njegovih spominih poglavja o tem, zakaj je izvajal tako politiko prijateljstva s Francijo. Šlo mu je samo za to, da bi pridobil na času; rabil je izraz, da je treba v politiki napram Franciji “finasser — slepomišiti” samo zato, da se more Nemčija čimprej povzpeti na svoje staro mesto. Stresemann najbrž Hitlerjeve dobe ni predvideval, pač pa je predvideval, da bo moral priti nekoč spet do obračuna s Francijo.

V francoskih očeh je dr. Adenauer uvažal sloves, da je iskren pristaš EOS. Njegova velika zasluga je, da je nemški parlament pogodbo med prvimi ratificiral. Toda z razvojem dogodkov so v Franciji vedno bolj slutili, da gre nemška politika tudi tokrat za tem, da pridobi na času, da se Nemčija obnovi in utrdi, potem pa bo spet sledil režim, ki bo Evropo hotel po nemško urediti.

Konferenca v Londonu in to brez na vzočnosti Francije, ki obenem z Anglijo in ZDA izvaja okupacijo Nemčije, je velik udarec za prestiž Francije. Še težji je položaj, ko so zavezniki v Londonu odobrili tiste Adenaurjeve izjave, ki bi jih mogli v Parizu tolmačiti tudi kot ultimatum.

Trenotnega obupnega položaja Francije so krive napake zadnjih sedmih let. Toda danes se mora Francija za poravnave teh napak odločiti v Indokini čisto sama, potem ko je Bidault zastoj prosil za sodelovanje i Anglijo i ZDA. Prav tako mora francoska vlada računati s tem, da propada ugleda Francije v Evropi ni kriva kriza v Indokini. Ves čas vojskovanja je morala Francija trošiti za to vojsko okrog 4 milijarde dolarjev (res je, da so ZDA pri tem vsako leto sodelovale z okrog pol drugo milijardo dolarjev), toda pri tem se je morala zaradi te vojske francoska industrija posvečati produkciji, ki je bila vsa posvečena temu vojskovanju, ne pa

138° ANIVERSARIO DE LA INDEPENDENCIA ARGENTINA

En la sesión histórica del 9 de Julio de 1816 el Congreso Nacional proclamó en Tucumán la Independencia de las Provincias Unidas de Sudamérica. Así se completó la Revolución de 25 de Mayo de 1810. La Argentina obtuvo su independencia política pero no la independencia económica. Esta independencia dió a la Argentina el actual Presidente de la Nación el general JUAN D. PERON proclamándola en la misma casa histórica en Tucuman hace 7 años. Esta independencia es hoy realidad y el pueblo argentino goza en paz todas las riquezas de su propio suelo y toda la vida y la acción publica de la Nueva Argentina está dedicada también al servicio del bien común y de la paz mundial. El 138° aniversario de la Independencia será celebrado con gran fervor patriótico en todo el País. Los festejos de

138. OBLETNICA ARGENTINSKE NEODVISNOSTI

Na zgodovinski seji dne 9. julija 1816 je Nacionalni kongres v Tucumanu proglasil neodvisnost Združenih južnoameriških provinc. Tako se je spopolnila revolucija 25. maja 1810. Argentina je zadobila svojo politično neodvisnost, ne pa še gospodarske. To ji je priboril sedanji predsednik republike general JUAN D. PERON ter jo je proglasil v isti zgodovinski hiši v Tucumanu pred sedmimi leti. Ta neodvisnost je danes dejstvo. Argentinski narod uživa v miru bogastvo lastnih tal ter je vse življenje in delo Nove Argentine posvečeno službi skupnosti ter svetovnemu miru.

138. obletnico neodvisnosti bodo po vsej Argentini praznovali s plantočim rodoljubjem. Proslava se je začela snoč v Buenos Airesu s tradicionalno vsa-

la efemérides se iniciaron anoche en la Capital Federal con la tradicional cena de camaradería de las fuerzas armadas en el salón de Les Ambassadeurs presidida por el General Perón en su carácter de comandante supremo de las fuerzas de tierra, mar y aire. El general Juan D. Perón presidirá también las ceremonias principales en el día del 9 de Julio primero el tedeum en la catedral metropolitana y después el desfile de las fuerzas armadas de la Nación, que comenzará a las 10.30 en el centro de la ciudad a lo largo de la Avenida de Mayo y luego por las calles Bolívar, Hipólito Irigoyen y Balcarce y las avenidas Leandro N. Alem y Maipu hasta la Plaza San Martín. Los efectivos rendirán honores al primer magistrado de la Nación a su paso delante del palco en la acera de la Casa de Gobierno.

koletno prijateljsko večerjo pripadnikov argentinskih oboroženih sil v salonih hotela Les Ambassadeurs pod predsedstvom generala Perona kot vrhovnega poveljnika argentinske vojske. Pod njegovim predsedstvom se bodo v prestolnici na dan narodne neodvisnosti dne 9. julija vršile tudi vse ostale slavnosti: najprej slovesni Te Deum v katedrali, nato pa velika vojaška parada, ki se bo začela ob pol enajsti uri dopoldne. Posamezni oddelki argentinskih oboroženih sil bodo korakali po aveni Di Mayo nato pa po ulicah Bolívar, Hipólito Irigoyen in Balcarce ter avenidah Leandro N. Alem in Maipu do Plaza San Martín. Predsedniku republike generalu Peronu bodo izkazali čast kot svojemu vrhovnemu poveljniku pred vladno palačo.

Poročnik Ibañez, šef argentinske ekspedicije na Daulaghiri, umrl

Argentinska ekspedicija na Daulaghiri, ok. 8243 m. visoko himalajsko goro, na vrh katere še ni stopila človeška noga, je morala zaradi prezgodnje spremembe vremena odnehati in se vrniti v dolino. Ko je moštvo ekspedicije doseglo prve stike z naseljenim področjem, je oddalo sporočilo, da je večina gornikov zadobila močne ozebline, najhujše pa je bil prizadet njihov vodja poročnik Ibañez, ki se je moral po 15 dneh nošnje na nosilih podvreči kirurškemu posegu, s katerim so ga skušali rešiti. Toda amputacija zmrznjene noge in prstov na rokah ni preprečila nadaljnjih komplikacij, tako da je ta argentinski junak končno moral dati življenje na oltar argentinskemu gorništvu. Na smrtno posteljo so mu prinesli novico, da se mu je v Buenos Airesu rodil sinček, kar mu je privabilo zadnji nasmeh na lice. Z letalom so nato truplo pok. poročnika Ibañeza

proizvodnji produktov, ki bi mogli Francijo uveljaviti na svetovnih trgih. Francije danes ne tepe samo to vojskovanje v Aziji (in tudi v Afriki), ampak tudi že konkurenca nemške industrije. Prišlo je tako daleč, da je morala Francija prodajati na tujih trgih del orožja in vojne opreme, ki bi sicer lahko šla v Indokino, to pa samo zato, da bi bila ohranjena zadostna navzočnost Francije na svetovnih trgih. Sicer je res, da so to orožje kvalificirali kot staromodno, toda sedanji predsednik vlade, Mendes-France je že napovedal, da misli francosko gospodarstvo rešiti tako, da bo začel francosko industrijo preusmerjati iz vojne produkcije v produkcijo potrebščin, ki se bodo mogle uveljaviti na svetovnem trgu.

Toda Francija mora imeti tudi še izglede za manevriranje. Vlada v Washingtonu napoveduje obisk Mendes-France pri Eisenhowerju, v Franciji pa se je kongres najmočnejše stranke v parlamentu — stranke socialistov, ponovno izrekel za ratifikacijo pogodbe o EOS.

Še so prilike na razpolago.

prepeljali v New Delhi, kjer je bila tudi maša zadušnica. Od tam bodo krsto s truplom por. Ibañeza prepeljali v Buenos Aires. Z letalom se bo vrnilo v Buenos Aires tudi ostalo moštvo ekspedicije, ki je sicer tudi utrpelo poškodbe, toda le lažjega značaja, tako da je argentinsko poslanstvo v New Delhi moglo sporočiti v Argentino, da so vsi pri najboljšem zdravju in močeh.

Poročnik Francisco Ibañez je imel zdaj 26 let in je spadal med tiste znane častnike argentinske vojske, ki se ukvarjajo z andinizmom, kot Huerta, Ugarte, Plantamura itd. Ibañez je bil najmlajši. Bil je šest ali sedemkrat na Aconcagui, preplezal je vse vrhove v Cordón de la Plata, sodeloval je v argentinski odpravi v Cordillero Real v Boliviji, spremljal Francoze na Fitz Roy, kjer je prišel do sedla, kot vsa ostala ekspedicija (razen Magnoneja in Terraya, ki sta osvojila vrh); l. 1952 je bil poslan na gorniški tečaj v Francijo v Chamonix, skupno z Magnanijem (Mendoza) in Sontagom (Bariloche). Preteklo leto je obiskal Bariloche in z Dinkom Bertonceljem preplezal Torre Catedral. Pozneje sta Ibañez in Dinko v januarju letos dosegla Cerro Rincon (5600 m) v mendoški Kordiljeri. Pri obisku francoske ekspedicije je predsednik gral. Peron vprašal Ibañeza, če bi morda Argentinci poskusili tudi z odpravo na Himalajo. Mladi častnik je ves vesel vzel v roke inicijativo, ki ga je slednjič stala življenje, a gotovo koristila argentinskemu ugledu.

Mi Slovenci smo stalno spremljali argentinsko ekspedicijo na njeni poti na Daulaghiri z velikim zanimanjem, ki je bilo tem večje, ker je bil član te ekspedicije tudi priznani slovenski gornik g. Dinko Bertoncelj. Nekaj svojih vtisov s te ture na doslej še nepremagano goro nam je popisal v svojih pismih, ki smo jih objavljali v “Svobodni Sloveniji”. Kakor čujemo, je z ostalimi člani ekspedicije srečno prestopil težko preizkušnjo. Upamo, da ga bomo v najkrajšem času mogli zopet pozdraviti že v Buenos Airesu.

IZ TEDNA V TEDEN

USA: Eisenhower sam je pričel preiskavo o lojalnosti Oppenheimerja, ko so mu nekatera dejstva, omenjena v poročilu FBI, vzbudila sum o tem atomskem znanstveniku. To izjavo je dal Eisenhower časnikařem, ko so mu zastavili vprašanje o Oppenheimerjevi lojalnosti. — V ameriškem senatu so odobrili resolucijo, v kateri zahtevajo od ameriške vlade, da jasno izjavi, da bo USA izstopila iz ZN, če bodo tja pustili rdečo Kitajsko. Vodja senata senator Knowland pa je izjavil, da bo podal ostavko na ta svoj položaj v slučaju sprejema rdeče Kitajske v ZN, da se bo lahko popolnoma posvetil borbi za izstop USA iz organizacije ZN. Dulles je nekaj ur zatem podal izjavo, da USA ne bo dopustila sprejema rdeče Kitajske v ZN. Pričelo so se pojavljati tudi zahteve v senatu in poslanski zbornici, da USA prekine diplomatske stike z ZSSR. — Truman, ki je bil pred mesecem dni operiran na slepiču in ledvicah, je že okreval. Star je 70 let. Med boleznijo je dobil nad 30.000 pisem, v katerih so mu z vseh strani sveta želeli zdravje.

CHILE: Dijaška mladina je v Santiagu priredila velike demonstracije proti šefu titovega trgovskega odposlanstva Jakobu Blaževiću, ki je bil kot znano komunistični javni tožilec v procesu proti zagrebškemu nadškofu kardinalu Stepincu.

ŠVICA: Na mednarodnem nogometnem prvenstvu v Bernu je nepričakovano postala svetovni nogometni prvak Zah. Nemčija, ko je v nedeljo premagala Madžarsko s 3:2. Tretje in četrto mesto si delita Avstrija in Urugvaj.

BERLIN: Pogajanja za povečanje trgovskega prometa med Zahodno in Vzh. Nemčijo v Berlinu so se razbila, ker je Vzh. Nemčija zahtevala, da mora Zah. Nemčija sprejeti pri sleherni izmenjavi svojega premoga v vrednosti 100 milijonov mark od Vzh. Nemčije za najmanj 20 milijonov mark strojev. Pogajanja so se začela na pobudo Vzh. Nemčije in naj bi povečala trgovinsko izmenjavo med obema Nemčijama od 700 na 800 milijonov mark letno.

VATIKAN: "Katoliška Cerkev ne bo nasprotna reformi sedanjega koledarja, če obstajajo dovolj tehtni razlogi za to, je objavil v "Osservatore Romano" jezuitski pater Daniel J. K. O'Connell, direktor vatikanskega observatorija. Indidija je pred nedavnim predlagala spremembo koledarja, ki naj bi jo razpravljali na zasedanju Gospodarskega in socialnega sveta ZN v Ženevi. Novi koledar bi imel vse mesece enako dolge, zadnji dan leta in dnevi v prestopnih letih bi bili "posebni dnevi, ki ne bi pripadali nobenemu tednu ali mesecu. Tako bi prišel vedno isti datum na isti dan. "Ni mogoče zanikati, da postaja želja po stalnem datumu n. pr. za Veliko noč, vedno bolj splošna," zaključuje svoj članek p. O'Connell.

ZSSR: Nekje v evropski Rusiji je 27. junija pričela delovati prva električna centrala na atomski pogon, je objavila moskovska radijska postaja. Če to poročilo odgovarja resnici, so bili v ZSSR prvi, ki so pričeli uporabljati atomsko energijo v praktične namene. Ista postaja trdi, da že grade dve drugi taki centrali. Že delujoča elektr. centrala da ima kapaciteto 5000 kilowatov (ena tretjina Fale na Dravi), naslednji dve pa bosta po 50.000 in 100.000 kilowattov.

INDOKINA: Francoski oddelki so se "strateško" umaknili iz velikega področja v delti Rdeče reke v Indokini, da bodo lažje branili Hanoi. Umik da je bil predviden že pred več tedni in predstavlja strategijo novega franc. poveljnika grala Elyja. Nad 2 milijona Indokitajcev, med njimi veliko katoličanov, so Francozi tako prepustili na milost in nemilost komunistom.

GUATEMALSKI KOMUNISTI PORAZENI

Državljska vojna v Guatemali, v kateri so komunisti doživeli popoln poraz, se je končala z ustanovitvijo vojaške junte, v kateri sta glavni osebi oba protikomunistična Castillo Armas in Elfejo Monzon. Armas, vodja "upornikov", je dosegel pogajanja z Monzonom, ko sta se sestala v San Salvadorju, kjer sta dosegla sporazum za premirje. Monzon je v državi izvedel velike protikomunistične racije, na katerih so polovili lepo število rdečkarjev. Na dan so prišla tudi grozodejstva komunistov, dokler so bili na oblasti pod Arbenzom: našli so množičen grob blizu glavnega mesta in objavili zaslisanja številnih pripornikov, ki so bili mučeni v komunističnih zapori. V državo se je sedaj naselil mir.

Pred zbranimi člani enega najodličnejših klubov zapadne Amerike "Commonwealth Club of California" v San Franciscu je 7. maja predaval William H. Smyth, predsednik Threadmiller Corporation iz New Yorka. Predavanje je vzbudilo veliko pozornosti. Dnevnik in radijske postaje so ponavljali in objavljali izvajanja g. Smytha. Predavatelj je skoro vso dobo med dvema vojskama preživel v Jugoslaviji in dodobra pozna njene politične, kulturne in gospodarske razmere. Tudi povojne, komunistične razmere pod Titom v podrobnosti zasleduje. Tole so bila glavna njegova izjavanja:

"Pred 90 leti smo Amerikanci vodili največjo vojsko v svoji zgodovini, da smo ukinili suženjstvo pri nas. V zadnjih devetih letih pa je kljub temu naša vlada s finančno in blagovno pomočjo v vrednosti preko milijarde dolarjev, ki jih je dala komunističnemu diktatorju Titu, omogočila, da ta drži v suženjstvu 17 milijonov Jugoslovancev, ki imajo pri nas veliko svojih sorodnikov, ki so dobri ameriški državljani. Zakaj to trpimo? Ali smo morda izgubili smisel za moralne vrednote? Ali so nas jugoslovanski komunisti, ki so skriti v trojanskem konju prepričali, da je Titova država suženjev raj in da Tito zasluži našo slepo pomoč in podporo pri zasledovanju svojih ciljev?"

Predavatelj je pri tem pokazal celo vrsto fotografij in navajal dobesedno besedilo iz titovskih brošur, kjer je jasno in naravnost povedano, da tudi titovci hočejo isto kot ostali komunisti, da jim je glavni cilj uničenje sedanje družbe in vpostavitve "diktature proletariata" v celem svetu. Z ozirom na vse te izkaze je predavatelj postavil vprašanje: V čem se torej Tito razlikuje od komunistov v Kremlju, v čem je različen od Stalina in Malenkova, ki je Tita leta 1937 postavil za generalnega tajnika Komunistične Stranke Jugoslavije?

Kljub vsem težavam, ki jih je preživljala Jugoslavija v dobi med 1918 do 1941, je bila bogata napredna in urejena država. Kmetje, ki tvorijo 80% prebivalstva, so bili lastniki svoje zemlje, ki jo ljubijo. Prehranjevali so sebe in Jugoslavijo, ki je v dobrih in slabih letih povečevala svoj izvoz viška poljedelskih pridelkov. Gradili so pota in železnice, izpopolnjevali šolstvo, razvijala se je trgovina, industrija in rudarstvo, a vera v Boga je bila osnova v vsem življenju. Bodočnost Jugoslavije je kazala sijajno vse dotlej, ko so jo napadli Nemci in jo razdejali. Titovcem in ustašem je to prišlo kot naročeno.

Mi Amerikanci smo sedaj moralno dolžni, da Jugoslovanom pomagamo, da ponovno izvajajo svojo svobodo, ki so jo z našo pomočjo izgubili.

V začetku druge svetovne vojne je Tito miroval, ker je bil Stalin Hitlerjev prijatelj. Čim pa se je začela nemško-sovjetska vojska, je Tito pognal svojo akcijo: ubijal je gospodarje, ki so bili dosledni nasprotniki komunizma, "čisti" je teren. Leta 1943 smo mi začeli dajati pomoč Titu. Med drugim smo mu tudi omogočili, da je pobral vso vojaško italijansko opremo, ko je Italija kapitulirala. Nemški padobranci so kljub temu zavzeli Titov glavni stan v Zapadni Bosni. Tito je moral zapustiti deželo. Prišel je pod našo streho. Imeli smo ga v naših rokah.

LASTNI PROSTOR ZA SLOVENSKE ORGANIZACIJE V ARGENTINI nam je nujno potreben. Z nakupom Slovenske hiše bomo dobili možnost, da dosežemo ta cilj. Na delo! S požrtvovalnostjo in dobro voljo bomo premagali vse težave. Prispevaj in pregovori tudi prijatelja in znanca, da prispeva, kar največ more.

Arbenz se je zatekel na meksikansko poslaništvo, ki je dalo zaproseno zaščito tudi drugim članom njegove vlade. Arbenzova žena in otroci pa so zaprosili za zaščito na argentinskem poslaništvu.

Ko je dežela navdušeno slavila zmago nad komunisti, je guatemalski škof v katedrali naslovil na novo vlado in narod svarilo, da "je komunizem zmaj z večimi glavami in je treba paziti, da se mu posekajo vse. Če se poseka samo ena, lahko druge napravijo novo škodo, ko navidezen zmagovalček pozabi na prevladnost."

Povdarjal je tudi, da pravi mir ter zadovoljstvo ljudstva sloni samo na resnični socialni pravičnosti!

TITO TROJANSKI KONJ KREMLJA

Namesto, da bi ga takrat likvidirali ali vsaj internirali, kar je ukazoval zdrav razum, smo ga pa nežno varovali vseh nadaljnjih nesreč na jadranskem otoku. Naenkrat pa nam je Tito ušel, ne da bi nam kaj povedal. Odletel je k Stalinu in se z njim dogovoril, da naj sovjetska vojska zasede Jugoslavijo, kar je bilo vse v nasprotju z našimi sporazumi med zavezniki. Tito se je tako bal, da bi zapadne vojaške sile prišle v Jugoslavijo, da je poprej delal celo pakete s Hitlerjevimi poveljniki kako se bodo skupno borili proti Amerikancem, če bi se ti drznili stopiti na jugoslovansko obalo.

Sovjetska vojska je ustoličila Tita v Beogradu. Tito je s sovjetsko pomočjo hitro začel organizirati komunistično suženjsko državo. Najprej je pobil okoli 300.000 protikomunistov, Srbov, Hrvatov, Slovencev, Madžarov in Nemcev. Pozaprl je v prvih letih svoje vlade preko 5 milijonov ljudi. Kakršen je bil teror tedaj, tak mora biti še sedaj, kakor je mogoče ceniti po vedno novih jugoslovanskih beguncih. Ti begunci so tudi nesrečne žrtve našega ravnanja. Kakor se neverjetno sliši, je vendarle res, da begunci iz Jugoslavije ne uživajo iste naklonjenosti, ki jo izkazujemo beguncem iz drugih satelitskih držav. Uradno namreč mi Jugoslavijo smatramo za svobodno državo in zato tudi njene begunce smatramo skoro za zločince in tako z njimi ravnamo. Zaradi tega izgubljam zaupanje med vsemi zaslužnjimi narodi.

Predavatelj je nato slikal stanje v sedanji Jugoslaviji. Navajal je dokaze, da se organizacija te države v bistvu nič ne razlikuje od sovjetskega sistema v drugih komunističnih državah. Titov parlament je izvoljen pod terorjem, ustava je komunistična, zakonodaja in uprava je kopirana po zgledih v satelitskih komunističnih državah.

Podrobneje se je predavatelj bavil z razvojem političnih razmer v Jugoslaviji po takozvanem sporu z Moskvo. Prišel je do tegale zaključka:

"Sovjeti uporabljajo Titovo Jugoslavijo kot komunističnega Trojanskega konja. Mogli so urediti vse nesporazume s komunistično stranko Jugoslavije, saj je ona to želela. Tito in njegovi tovariši so bili pripravljeni dati vsa zagotovila in opravičila. Sovjeti pa so smatrali, da je komunistična Jugoslavija zanje bolj koristna in za komunizem važnejša, če je izven njihovega bloka, nego bi bila, če bi ostala v tem bloku. Da bi prepričali zapad, da je spór resničen, so vse huj napadali Jugoslavijo v svojem tisku in Jugoslovani so jim z enako mero vračali. Ti medsebojni napadi so postajali vse hujši kadar se je na zapadu pojavila kakšna sumnja v resničnost spora.

Stari Grki so po desetih letih borbe morali uporabiti zvijačo, da bi si osvojili Trojo. Izdelali so lesenega konja in vanj zaprli svoje vojake. Pustili so tega konja pred obzidjem, odšli z bojišča na svoje ladje in čakali. Ko so Trojanci videli, da Grkov ni več, so izšli iz mesta, vzeli konja in ga slovesno, kot znamenje zmage peljali v mesto. Odšli so k počitku. Tedaj so grški vojaki izšli iz konja, odprli mestna vrata in grške čete so navalele v Trojo. V sovjetskem slučaju je situacija obratna. Komunisti so izgradili zid okoli svojega gospodarstva. Železna zavesa drži narode zaprte. Ali oni hočejo osvojiti ves svet. Zato pošiljajo svoje vojake, agente v svobodni svet, da tam delajo za sovjetsko osvajanje. Potreben jim je trojanski konj, ki nosi njihove agente po svobodnem svetu. Ti naj odpirajo vrata svobodnih dežel za sovjetske napadalce. Titova Jugoslavija je dobila vlogo trojanskega konja."

RESOLUCIJE III. SOCIALNEGA DNE

Na III. socialnem dnevu v nedeljo 27. junija t. l. so bile sprejete naslednje resolucije:

1) Zdravje, ki obstoja v telesnem kakor v duševnem ravnovesju in skladnosti, in ki usposablja človeka za čim popolnejši razvoj osebnosti ter dosega njegovega namena, je velika, čeprav ne najvišja dobrina, katero je sleherni dolžan ohranjati in je zanj odgovoren Bogu, sebi in družbi.

2) Država, ki je po naravnem redu poklicana skrbeti za splošno blaginjo, ima tudi dolžnost, da skrbi za ljudsko zdravje.

a) Njena prvenstvena dolžnost je na polju zaščitne medicine, to je, da omogoči splošne pogoje, ki so ugodni za ljudsko zdravje, in da zlasti zatira zlo, ki družbeno kvarno vpliva, kakor je alkoholizem, stanovanjska beda itd.

b) Na polju zdravstvene (kurativne)

Tu je predavatelj navedel niz zgodovinskih dejstev, ki dokazujejo njegovo tezo.

Podrobno je popisoval, kako se je zapad zanimal s tem trojanskim konjem, ko so sovjeti osvajali Kitajsko, kako je zapad poslušal trditve titovcev, da komunisti na Kitajskem niso komunisti nego le reformatorji, ki hočejo socialno pravico in Kitajsko neodvisnost, kako so titovci podpirali vsako sovjetsko akcijo v azijskih zadevah, dokler niso sovjeti na tem kontinentu dosegli svojih ogromnih ciljev in kako se je Tito ponudil v NATO in Evropsko obrambno skupnost skoro istočasno, ko je Molotov predlagal naj bi tudi Sovjetska Zveza postala član teh zapadnih vojaških in političnih združenj. Potem je pa predavatelj opozarjal:

"Združene Države so dale Titu že velika materialna sredstva. To je omajalo zaupanje satelitskih narodov v nas. Ti narodi ne morejo razumeti, kako moremo dajati obilno pomoč Titu, ki ga pozna kot komunističnega voditelja, pa trdimo, da smo protikomunisti. Naše podpiranje Tita ubija zaupanje milijonov protikomunističnih ljudi v nas. Mi smo dovolili, da so Titovi specialisti pregledovali in proučevali naše obrambne naprave. Dovedli smo njegove študente, da se uče po naših visokih šolah. Vsi ti so prišli k nam preko UDBe. Ti, taki in drugi junaki iz trojanskega konja odhajajo v čudne diplomatske misije v Burmo, Indijo, Etiopijo in v druge države, kjer Jugoslavija nima prav nobenih gospodarskih ali kakih podobnih interesov ali odnošajev. Kaj hoče Peko Dapčević v Adis Abebi? Kaj pomenijo ona visoka odlikovanja? Sovjetija ima tam nad 200 oseb in treba je vpoštevati, da je prestolnica Abesinije oporna točka komunistične propagande za Afriko."

Predavatelj je omenil tudi Rafa Ivaniševića, Titovega konzula v San Franciscu, ki se je tako zanimal za pomorske naprave na Pacifiku, zbiral podatke, ki bodo verjetno šli v roke sovjetskih strokovnjakov. Tudi Djilasov slučaj in Titovo ravnanje z Djilasom po predavateljevem mnenju ni nič drugega kot služba trojanskega konja.

Tudi zadnje Titove izjave glede njegove pripravljenosti sodelovanja z zapadnimi silami je predavatelj označil kot vedno nove varljive poizkuse, da bi komunistična jugoslovanska vlada dobila novo pomoč od Amerike. Saj je Titov ambasador skoro istočasno prošil v Washingtonu za novih 300.000 ton pšenice in za nove milijone dolarjev. Tito se pač skuša reševati iz obupnega stanja, ki je naravna posledica komunistične uprave in gospodarstva. Kar izvabi in kar dobi, mu prav pride.

Končno je predavatelj opozarjal kako je Amerika znala zavzeti moralno pravilno stališče s slučaju Grčije, Koreje in Indo-Kine. "Zakaj ne bi zavzeli enako, moralno pravilno stališče v slučaju Jugoslavije. Žal smo tudi mi Amerikanci pomagali, da so Jugoslovani izgubili svojo svobodo. Zakaj ne bi pomagali, da bi si svojo svobodo zopet pridobili? Smatram, da bi mi morali javiti Sovjetski Zvezi, da bo vsak poseg z njene strani ali s strani njenih satelitov proti Jugoslaviji pomenil vojno z nami. Prenehati je treba s pošiljanjem pomoči Titu. S tem samo pomagamo, da drži v sužnosti naše prijatelje, jugoslovansko ljudstvo."

Moralno pravilno stališče in ravnanje naše bi ohrabilo ne le ljudstvo v Jugoslaviji, ampak vse zaslužnjene narode od Baltika do Sredozemlja in tja do Daljnega Vzhoda."

ARGENTINA

Predsednik general Perón se je udeležil zaključnega zborovanja predsednikov, tajnikov in blagajnikov gospodarskih federacij iz cele republike. Na njem je tudi govoril ter povdarjal svoje zadovoljstvo, da so si tudi gospodarstveniki ustanovili organizacijo, od katere vlada dobiva številne pametne nasvete za ureditev raznih vprašanj argentinske industrije.

General Perón je imel prejšnji ponedeljek sestanek z guvernerji argentinskih provinc in nac. teritorijev. Na konferenci je bil razgovor o vseh vprašanjih, ki so v zvezi z izvajanjem II. petletnega gospodarskega načrta.

Dne 26. julija t. l. bo druga obletnica smrti gospe Eve Perón. Dopoldne bo slovesna zadušnica za veliko pokojnico v frančiškanski baziliki, popoldne pa velika spominska slavnost na Avenidi 9 de Julio.

V nedeljo, 4. julija je bila 178. obletnica Severnoameriške neodvisnosti. Ameriška kolonija v Buenos Airesu je v proslavo svojega narodnega praznika organizirala več slavnosti. V nedeljo zvečer je severnoameriški veleposlanik Albert Nufer z gospos priredil velik sprejem v prostorih ameriškega veleposlaništva.

General Perón je na praznik sv. Petra in Pavla poslal papežu Piju XII. pozdravno brzojavko, v kateri mu izraža, v imenu argentinskega naroda, vlade in v svojem lastnem imenu tople želje za njegovo osebno zdravje.

Po podatkih Federación Arocera Argentina bodo letos pridelali v Argentini 200.000 ton riža. Prov. Santa Fe se je spremenila v veliko proizvodno središče riža. Z letošnjim pridelkom riža je že dosežen cilj, ki ga je v pogledu pridelovanja riža postavil II. petletni načrt za leto 1957. Za izvoz bo na razpolago 50.000 ton riža.

V Palermu v Bs. Airesu bo od 19. julija do 8. avgusta XVII. mednarodna razstava plemenske živine.

V Rosario je tamonja policija zasledila 22 komunistov na ilegalnem sestanku v privatnem stanovanju, v katerem so tudi vrteli kitajski komunistični film "Deklica z belimi lasmi", ki so ga komunisti vtihotapili v Argentino. Policija je film zaplenila, vse komuniste pa zaprla.

Ministrstvo za ljudsko zdravje gradi v celi republiki številne bolnišnice in druge zdravstvene ustanove v vrednosti 380 milijonov pesov.

Med Argentino in Jugoslavijo je sklenjen nov trgovinski dogovor. Po njem bo vrednost med obema državama izmenjanega blaga dosegla 27 milijonov dolarjev.

Po deževju v zadnjem tednu v juniju je v celi republiki nastopilo hladno vreme. Temperatura je povsod občutno padla. Tudi v Bs. Airesu je zdrknila pod ničlo. V notranjosti republike, posebno v Patagoniji in v Andih, je pa bila temperatura še nižja. Tako so imeli n. pr. na Arkadskih otokih kar —17°, pri spomeniku Kristusu Rešeniku na argentinsko-čilski meji pa —16°. Na jugu republike ter v nekaterih predelih provinc San Luis in Mendoza je tudi močno snežilo.

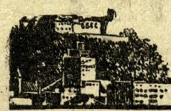
V čilensko pristanišče Valparaíso je prispel arg. parnik Rio Gallegos z 200.000 kg zmrznjenega mesa, 640.000 kg masla in 50.000 mesa za čilensko armado.

Transportno podjetje v mestu Buenos Aires je pričelo s popolno obnovo tramvajskih tračnic. V ta namen bodo porabili 5000 t tračnic, ki so jih kupili od ZSSR.

nega izraza ljubezen do bolnih in pomoči potrebnih rojakov.

4) Z namenom, da bi se slovenski izseljenci mogli poučiti o napredku sodobne zdravstvene vede in novih načinov zdravljenja, naproša III. slovenski socialni dan slovenske publikacije v zamejstvu, da po možnosti tem vprašanjem posvečajo pozornost. Ob pomanjkanju lastne zdravstvene revije bi zlasti pozdravili zdravstveno posvetovalnico, ki bi poljudno poučevala naše ljudi, kako si v spremenjenih razmerah in novem načinu življenja ohraniti zdravje.

5) Socialni dan toplo priporoča slovenskim staršem, da pošiljajo otroke v slovenske telesno vzgojne mladinske organizacije, ki poleg potrebne telesne vzgoje skrbijo tudi za krščansko nrašteno in socialno vzgojo. Telesno in moralno vzgojena mladina bo stebler bodočih družin, ponos naroda in poroštvo njegove lepše bodočnosti.

Novice iz Slovenije

V Jugoslaviji so izdali nov stodinar-ski bankovec s sliko lokomotive in državnega grba.

„Brežiški zdravstveni dom bo treba urediti ali pa zapreti. Poslopje razpada, v čakalnici se mešajo zdravi s tuberkuloznimi bolniki. V domu so poprej imeli dober rentgenski aparat, pa so ga odpeljali drugam. V zameno so dobili iztrošen aparat, iz katerega skačejo iskre, zaradi česar je pred kratkim nastal požar...“ Tako je poročal „Ljubljanski dnevnik“ dne 15. aprila t. l.

V Švici so odkrili nekaj novih slovenskih knjig iz protestantske dobe, med njimi Trubarjev „Abecedarium oli tablice 1566“ iz njegove „Eno duhovsko pejsen zoper Turke“.

V Ljubljani je izšel „Statistični letopis Slovenije 1953“.

Pesnik Cvetko Golar je nedavno slavil 75 letnico svojega rojstva.

Na vinski razstavi v Sloveniji je bilo razstavljenih 586 vrst vina. Od tega je bilo 195 vrst slovenskih vin.

Muzej v Tolminu so razširili, da bodo obiskovalci lahko videli v njem staro tolminsko kuhinjo, predelavo mleka, planšarstvo, narodne noše in razne statve.

V poročilu o razpravi proti slov. emigrantu Pernetu, ki je po letu 1945 postal avstrijski državljani in se je kot tak podal na smučarske tekme v Planico, a so ga že na Jesenicah Oznovci aretirali ter je bil potem kot „vojni zločinec“ obsojen na dosmrtno ječo, smo omenili, da so tedaj titovci zatrjevali, da Perne kljub temu, da je dobil avstrijsko državljanstvo, še ni izgubil jugoslovanskega državljanstva. Iz tega primera je razvidno, da komunisti doma ne priznavajo morebitnih pridobitev tujega državljanstva v vseh tistih primerih, ko prizadeji ni dobil izpustnice iz jugoslovanskega državljanstva. „Ljubljanski dnevnik“ z dne 28. aprila z ozirom na svoječasna zatrjevanja jug. komunističnih oblasti, da je bilo vsem tistim jugoslov. beguncem, ki se na pozive niso

marali vrniti domov, odvzeto državljanstvo pravi, da ni res, da bi bilo vsem beguncem odvzeto državljanstvo. Državljanstvo izgubi le tisti begunec, ki sam zaprosi za izbris in plača izbrisno takso, ali pa tisti, za katerega pristojne občinske oblasti zahtevajo odvzem državljanstva. Vse druge smatrajo sed. jug. oblasti še vedno za jugoslovanske državljane. Vsaj sedaj tako pravijo.

Za vojsko je v sedaj veljavnem jug. proračunu določen ogromen kredit 166 milijard dinarjev. Na suhozemsko vojsko odpade 475 milijonov, na vojno mornarico 24 milijard 500 milijonov, na vojno letalstvo 20 milijard in 500 milijonov, ostalo pa za druge vojaške potrebe.

V Sloveniji nameravajo letos zgraditi novih cest v dolžini 40 km, oz. bodo nadaljevali gradnjo avtoceste Ljubljana — Zagreb.

V Sloveniji je trenutno 33 popolnih gimnazij z 20.776 dijaki, 162 nižjih z 32.674 dijaki in 1152 osnovnih šol s 140.048 otroki ter 3.611 učitelji. V osnovne, srednje in strokovne šole so investirali okoli leta 1947 47 milijonov, leta 1948 82 milijonov, leta 1949 130 milijonov, leta 1950 126 milijonov, leta 1951 96 milijonov, leta 1952 267 milijonov in leta 1953 623 milijonov. V 1. razred ljudske šole se povprečno letno vpiše 30.000 otrok. Te podatke je navajal v proračunski razpravi v Ljubljani predstavnik Sveta za prosveto in kulturo ing. Čopič, ki je med drugim tudi povedal, da je na ljb. tehnični visoki šoli od leta 1945 do 1953 diplomiralo 767 inženirjev.

Za subvencioniranje komunističnih založništva v Sloveniji je v slov. proračunu postavka 75 milijonov dinarjev.

Komunisti v Šoštanj su imeli nedavno partijski sestanek. O njem poroča „Slov. poročevalec“ med drugim tudi tole: „Število članstva se je med letom 1948 do 1950 precej dvignilo. Nato pa je bilo opaziti, da je začelo padati in so bili lani sprejeti le 4 člani, kar gre na račun zaostritve kriterija pri sprejemanju novih članov. Prav tako je bilo po letu 1948 precej izključitev, predvsem zaradi kaznivih dejanj gospodarskega kriminala in nepravilnih odnosov članov ZK do religije.“

Na Proseku je 20. junija pristalo dvosedežno turistovsko letalo, ki je priletelo iz Jugoslavije. Pilot je bil star okoli 30 let. Zavezniške oblasti na Tržaškem področju so iz Jugoslavije pobeglega letalskega častnika odpeljale na zasiljanje.

Pred okrožnim sodiščem v Ljubljani se je dne 14. junija začela razprava proti skupini vodilnih funkcionarjev v raznih sed. gospodarskih podjetjih. Na zatožno klop so prišli: biv. občinski mitničar v Ljubljani, zet kom. ministra

Leskoška Fran Pečar, sedaj ravnatelj Litostroja, Roman Golob, direktor podjetja „Slovenija Impex“, ing. Viktor Turnšek, direktor zavoda za raziskovanje materiala, Vinko Hecel, Ivan Stalder in Mojmir Toman, vodilni inženirji navedenih podjetij. Vsi so člani komunistične stranke. Pred sodišče so prišli zaradi gospodarskih deliktov.

Komunisti doma grade in utrjujejo komunizem naprej. Napovedujejo podraževanje zdravnikov in zobozdravnikov. Obrtnikov se ne upajo zadušiti, ker imajo dobre skušnje, da potem v podržavljenih podjetjih produkcija takoj pade.

Dr. Ljudevita Merčuna, primarija ljb. bolnišnice je sredi pobočja Storžiča zadela kapl. V Ljubljani so ga pokopali 23. junija.

Kakor pri vseh podjetjih, ki so jih komunisti doma podržavili, je padla storilnost tudi gradbenih podjetij. Njihova storilnost je padla na tako nizko stopnjo, da n. pr. pri vrtanju predora delavci napredujejo povprečno samo 1 m na dan, med tem, ko je evropsko povprečje 15 m, v Ameriki pa celo 30 m na dan. Komunisti se izgovarjajo s pomanjkanjem inženirjev in kvalificiranih delavcev.

Povprečna jugoslovanska družina ima danes enega člana manj, kakor pred 30 leti. Dočim je imelo leta 1921 pri popisu gospodinjstvo povprečno 5,1, je bilo ob priliki lanskega popisa ugotovljeno, da odpade na eno gospodinjstvo 4,25 članov. Demografi pojasnjujejo ta pojav deloma z manjšo plodnostjo novih zakonov, kakor tudi s posledico cepljenja gospodinjstev in zmanjšanja natalitete v drugi svetovni vojni.

Umrli so. V Ljubljani: Jože Slapar, žel. uslužbenec, Marija Weithauser, roj. Šmon, posestnica in upokojenka Tob. tovarne, Stanko Pezdur, delavec, Cecilija Cerar, Franc Jelašič, načelnik drž. žel. v p., Leon Fink, predmetni učitelj v p., Marija Kovačič, roj. Jarc, biv. trgovka,

Slovinci v Argentini

Buenos Aires

Dne 9. julija bo ob deveti uri v kapeli Marianistov, Rivadavia 5600, sv. maša zadušnica za pokojnim g. Francetom Kremžarjem.

V nedeljo 4. julija t. l. je na državno-pravem tečaju predaval o splošni upravi g. dr. Leopold Eiletz. Po predavanju se je razvila živahna debata. Prihodnje predavanje bo v nedeljo 18. julija ob pol deveti uri zjutraj na Victor Martinez 50. O občinski upravi bo predaval bivši dolgoletni župan g. Valentin Markež.

Slovensko planinsko društvo v Buenos Airesu je imelo v soboto 3. julija t. l. v Baru Dekleva svojo 8. družabno prireditev. Vabilu odbora se je odzvalo lepo število ljubiteljev planin, ki so v veseljem raspoloženju v prijetni družbi preživeli večer.

OSEBNE NOVICE

V San Martinu je bila dne 26. junija krščena Maria-Martha, hči g. Milana Vičiča in njegove ge Kristine, roj. Rosi.

V Villa Martelli pa Marija-Stanislava, hči g. Dušana Šusteršič in njegove ge Radojce, roj. Kramar. Čestitamo!

PROŠNJA IN POZIV

Zaradi povišanja plač nameščencem in delavcem so bili s posebno pogodbo sredi junija letošnjega leta povišani tudi prejemniki tiskarskih delavcev in nameščencev. Lastniki tiskarn so povišali istočasno tiskarske stroške in je ta povišek obično prizadel tudi naš tedenk „Svobodna Slovenija“.

Povišek je tolikšen, da ga uprava ne more kriti z dosedaj predvidenimi in preračunanimi dohodki naročnine.

Da bo mogoče kriti razmeroma visoki predvideni primanjkljaj in izdati v drugi polovici leta od 1. julija do 31. decembra vsaj 24. števil, t. j. štiri na mesec, je uprava sklenila pozvati in prositi vse naročnike in bralce, da rešijo vprašanje takole:

1.) Vsak naročnik naj poleg naročnine za leto 1954 prispeva še **DESET PESOV za TISKOVNI SKLAD**. Tisti, ki so za letos naročnino že poravnali naj plačajo še 10 pesov v tiskovni sklad posebej in to čimprej. Tisti naročniki pa, ki za letos naročnine še nimajo poravnane, naj plačajo 10 pesov za tiskovni sklad skupno z naročnino za leto 1954.

2.) Naročniki, ki naročnine za leto 1954 še nimajo poravnane, naj to storijo čimprej skupno s plačilom zneska za tiskovni sklad in naj ne odlašajo do konca leta.

3.) Takoj naj postanejo naročniki lista vsi oni, ki naš list berejo pri prijateljih in znancih, pa sami niso naročniki.

4.) Tisti, ki so v zaostanku z naročnino za lansko leto, naj nemudoma poravnajo zaostanek.

Prepričani smo, da bodo naročniki in bralci uvideli upravičenost in utemeljenost naše prošnje in našega poziva.

UPRAVA, UREDNIŠTVO IN LASTNIŠTVO „SVOBODNE SLOVENIJE“

Buenos Aires, 3. julija 1954

Janko Guček, ml. okrajni sodnik, Jože Krapež, vojni invalid in Ivan Kline v Teharjih pri Celju, Terezija Himelreich v Celju, Jože Štrekelj, žel. upokojenec na Viču, Franc Avbelj v Krašnji, Drago Šebenik, mag. ravnatelj v p. v Gornjem gradu, Josip Cergonja, krojaški mojster in čebelar v Herneljah, Janez Hrovatin, žel. v p. v Črnučah, Anton Burica, gostilničar in pos. v Dragomlju, Tonček Gabrijelčič v Brezju, Ivan Židanik v Sežani, Potočnik Vinko, usnjarski tehnik v Šoštanju, Miloš Vahtar, živinozdravnik v p. v Stožicah, Jera Lampič, roj. Oblak, biv. šivilja v Črnučah, Anton Makovec, orožniški narednik v p. v Grlevi in Ivana Kapus iz Lesc.

darovala Virantova družina. Po cerkveni slavnosti bo v dvorani zabavna prireditev s pevskimi točkami in dramskim prizorom. Dobiček je namenjen za kritje primanjkljaja za novi harmonij, ki je bil blagoslovljen pri sveti uri pretekli četrtek. Lastni harmonij bo na glas prosil slovensko skupnost, da pohiti s postavitvijo primerne strehe, kamor bo vabil Slovence za versko, kulturno, socialno in narodno sodelovanje v skupni blagor vseh. Ob tej priliki naj bo izrečena javna zahvala vsem darovalcem, ki so zložili tako visok znesek na nakup harmonija in je danes primanjkljaja samo še kakih 450 pesov.

Krščena sta bila: Sušnikov Janezek, sin g. Jakoba Sušnika in njegove ge Antonije ter Irena-Miroslava, hčerka g. Mirka Žitnika in njegove ge Marije, roj. Podraž. Čestitamo!

Rosario

Sv. maša za Slovence v Rosario bo v nedeljo 25. julija ob 10. uri pri šolskih sestrah v ulici Córdoba 1646. Ob tej priložnosti bo posvetitev skupine Slovencev v Rosario Marijinemu Brezmadežnemu Srcu.

ŠKOF BUDANOVIČ TEŽKO BOLAN

Škof Lajčo Budanovič, apostolski administrator v Bački, je zbolel za smrt. V čeli škofiji molijo za njegovo zdravje. Verniki so zbrali 100.000 dinarjev, da bi stari škof mogel v bolnico, pa je policija nabirko zaplenila „v kritje zaostalih davkov.“ Škofa Budanoviča so komunistične bande napadle dne 3. septembra 1953, ko je birmoval v Somboru. Takrat so ga med potjo napadli s palicami, mu raztrgali obleko, ga vrgli v tovorni avto in ga odpeljali. Po dveh dneh so ga ljudje našli, ko je ležal ob cesti ves onemogel, potolčen in ranjen.

Slovenska hiša bo SLOVENSKI DOM v Argentini. Ne odkloni daru!

„Pasijon sv. Janeza“

Bachov oratorij „PASIJON SV. JANEZA“ je na sporedu koncertov Wagneriane v Teatro Monumental 19. julija ob 21.30 uri in 20. julija ob 17.30. Oratorij bodo izvajali: Solisti: Olga Chelavin (sopran), Franja Golob (alt), E. Valori in S. Rozolen (tenorja), Angel Mattiello (bariton), P. Menci (bas) ter pevski zbor in simfonični orkester Wagneriane. Dirigiral bo kot gost Fritz Lehman, nemški dirigent, ki pride iz Monakovega. Radio del Estado bo prenašal koncert 19. julija ob 22. uri.

„Gospod urednik, ali boste napisali...“

Tako se je včasih začel razgovor s pok. urednikom Kremžarjem. Včasih, pravimo, kajti slovenski list na tujih tleh, ki nima v svojih uredniških prostorih na razpolago obširne knjižnice in tudi ne stalnih informativnih virov, je pogosto navezan na improvizacije. Pa ni pravi izraz improvizacija za tisto, v čemer je bil urednik Kremžar velik. Prosili ste ga, naj napiše uvodnik o tem in o tem... za obletnico, v spodbudo, ob priliki tega in onega dogodka... in urednik Kremžar je dejal brez pomišljanja: „Če mi bo le uspelo, boste v soboto imeli.“ In je uspelo — ne samo enkrat, uspelo vedno, kadar smo ga prosili.

Ena izmed redkih živih prič naše preteklosti je bil. Ena izmed najbolj stvarnih, izklesanih in dograjenih.

* * *

Nikoli pa nikjer ni zapisal, kako je načeloval prvemu pohodu čez Ljubelj 9. maja pred 9 leti. Zaskrbljen se je tisto jutro, še v mraku odpravljaj iz Tržiča. Srečali smo se na poti, ko smo se vzpenjali navkreber po serpentinah. Kratek in prijazen pozdrav, in že smo bili sredi razgovora. O vsem mogočem. Najbolj o tem, kam gremo in kaj nas čaka. V vseh njegovih besedah je kljub izrednemu položaju, v katerem smo bili, zvenelo upanje, da še ni vsega konec. In to je najjasneje potrdil, ko se je kolona pred ljubeljskim tunelom ustavila za krajši čas, ker je bil prehod začasno zaprt. Tedaj se je nekdanji tribun ljudskih shodov obrnil k množici in povedal nekaj misli. Kratkim in jasnih, kakor vedno.

„Na vratih domovine stojimo, ljudje božji, na vratih, ki ne vodijo nazaj, pač pa naprej. Odhajamo, ker sta nam ljube-

zen do domovine in vera v Boga narekovala naša dejanja. Odhajamo z zavestjo, da smo storili svojo dolžnost, storili tako, da več storiti ni bilo mogoče. Ničesar pa ne moremo opraviti proti mednarodnemu razvoju dogodkov. Zato stojimo danes pred tem ljubeljskim tunelom. Črn je in teman, tako nekako, kakor je tema in neznana naša bodočnost. Naj nas ne bo strah teme, skozi katero bomo za krajši čas šli. Na oni strani — ki je sicer ne poznamo — sije sonce in vlada svoboda, zaradi katere prihajamo. V to sonce gremo, tej svobodi nasproti je usmerjena naša pot, da iz nje ustvarimo novo življenje novi, svobodni Slovinci.“

Zmolili smo Očenaš, za domovino in vse padle, za srečno in lepšo bodočnost. Potem se je urednik Kremžar, prvi predsednik svobodnega demokratičnega slovenskega parlamenta podal kot Mojzes pred Izraelci na pot skozi tunel v novo življenje, iskati svobode pod svobodnim soncem na tujih tleh.

* * *

Pred pol leta smo slovenski časnikarji priredili družaben večer v počastitev Kremžarjeve 70-letnice in obenem njegovega petdesetletnega udejstvovanja pri slovenskem tisku. Ko je odhajal, smo mu želeli, da bi naslednje obletnice praznoval v Ljubljani. Pa nam je tedaj dejal: „Jaz ne več. Mi stari bomo drug za drugim odšli, ker že dovolj dolgo tlačimo zemljo. Vi, mlajši in mladi sploh, boste še našli pot domov. In za to pot je treba delati, delati in spet delati. Zato pa ne odnehajte in ne odnehajte, pa naj vas velja, kolikor hoče.“

Gospod urednik — mi ne bomo odnehali!

MEŠTROVIČ IN SLOVENC

V nedeljo 27. junija t. l. je bilo v baru Dekleva v Buenos Airesu razstavljenih 9 kipov in 18 risb svetovnoznane hrvatskega kiparja Ivana Meštrovića. Ker je bila otvoritev razstave ob enajsti uri dopoldne, t. j. v času, ko se je vršil pogreb pokojnega slovenskega novinarja in politika Franceta Kremžarja, so se otvoritve razstave udeležili v glavnem le Hrvatje in le manjše število Slovencev. Navzoče je pozdravil g. Ruda Jurčec. V prvi vrsti hčerko mojstra Meštrovića gospo Marico Meštrović-Pelarić. Nekaj odlomkov iz njenih spisov o očetu je recitala gdč. L. Kraljeva, nato pa je gospa Marica Meštrović-Pelarić odprla razstavo. Ob 18. uri popoldne je v razstavnem prostoru ponovilo slovenski umetnostni zgodovinar g. Marjan Marolt predavanje pod naslovom „Meštrovič in Slovenci“.

G. Marolt, ki je izredno dober poznavalec slovenske umetnostne zgodovine in likovne umetnosti, je v svojem predavanju navajal dosedanje stike kiparja Meštrovića s Slovenci in slovenskimi umetniki. V naslednjem podajamo glavne misli tega predavanja:

Ze Meštrovičev prvi vstop v svet ga je seznanil s Slovenci. Ko je prišel kot 16. leten mladenič na dunajsko akade-

mijo, se je vpisal v slovensko umetniško akademsko društvo „Vesna“, katere člani so bili slikarji Saša Šantel, Maksim Gaspari, pok. Hinko Smrekar in Gvidon Birolla, kipar Peruzzi in medaljer Anton Sever. Vse člane te akademske umetniške družine je poleg prijateljstva družila enotna volja utvariti narodno umetnost. Kmalu nato se je Meštrovič seznanil tudi z vodilno, močnejšo slov. umetniško generacijo. To je bilo leta 1908, ko je pok. Rihard Jakopič v Ljubljani odprl svoj paviljon. Med gosti tega slavlja je bil tudi Meštrovič.

Prva svetovna vojna je Meštrovića zatekla v tujini. Bil je član Jugoslovanskega odbora ter je imel stike s slovenskimi člani tega odbora.

G. Marolt je v nadaljnjih svojih izjavah povdarjal, da je Meštrovič ostal naklonjen Slovincem tudi po vrnitvi v domovino po prvi svetovni vojni. Tako je Narodni galeriji v Ljubljani poklonil dubletno svojega Sječanja iz skupine Kosskega hrama. Dragoceno pomoč je Meštrovič nudil tudi pok. slov. učenjaku slavistu dr. Matiju Murku, zbiratelju in ocenjevalcu južnoslovanske ljudske epike. Omenjal je tudi, da so Meštrovič v slovenskem jeziku izšle temeljite študije, ki so jih pisali priznani

slovenski umetnostni strokovnjaki kot n. pr. Dr. Stele, Rajko Ložar in drugi. V glavnem so bile objavljene v Domu in svetu.

Glavni povdarek svojemu predavanju pa je g. Marolt dal v poglavju, kjer govori o Meštroviču kot vzgojitelju nove slovenske kiparske generacije. Tu Meštroviča in njegov vpliv na slovensko kiparsko umetnost prikazuje takole:

„Meštrovič je vzgojil novo slovensko in to odlično kiparsko generacijo. V svojih spisih mojster vočnat toži, da nam manjka kiparske tradicije. Morda sam ni mislil toliko na Slovence kot na Hrvate, toda prav za Slovence to še posebno velja. Mi smo imeli zelo kvaliteto kiparstvo že v dobi reformacije, ko je bila ta veja umetnosti edina, ki je pozornosti vredna. V 17. stoletju imamo na tzv. zlatih oltarjih množico prav kvalitetnih kiparskih izdelkov in v naslednjem, 18. stoletju ostajamo skozi na tej višini. Ta skulptura je bila lesena, manj smo zmogli sami v kamnu. Slovenske delavnice so prestopile narodnostne meje, ljubljanska Mislej-Robbova je segla do Zagreba, frančiškanska doli do Senja. Toda koncem 18. stoletja je pričelo slovensko kiparstvo propadati. V 19. stoletju je zdrknilo na stopnjo nestrokovnega rokodelstva in šele v drugi polovici veka se je deloma dokopalo do (Nadaljevanje na 4. strani)

SLOVENCI PO SVETU

USA

V Denvilleu je umrl duhovnik mari-borske škofije — begunec g. Alojzij Juranovič. Pokopan je bil na bridgeportskem pokopališču Sv. Mihaela, kjer bo počivalo truplo med sobratih-duhovniki. Pokojni je služboval v brooklynski škofiji. N. p. v. m.

Španija

Na medicinski fakulteti madridske univerze je promoviral za doktorja vsega zdravilstva g. Srečo Pregelj. Iskreno čestitamo!

Anglija

Slovenci v Londonu imajo vsako prvo nedeljo v mesecu slovensko cerkveno pobožnost na Golders Green, nato pa

istotam v dvorani primeren program na odru. Ker so ti prostori druge dneve stalno zasedeni, jih Slovenci niso mogli uporabljati. Zato je bilo nujno potrebno priti čimprej do prostorov, v katerih bi se lahko shajali tudi druge nedelje. Take prostore so sedaj našli pri Hajn-žičevi družini, kjer so si londonski Slovenci uredili "slovensko sobo". V njej bodo lahko pevske in igralske vaje, pa tudi kake prireditve v manjšem obsegu. V tej sobi so londonski Slovenci v maju imeli dvakrat na teden tudi slovenske šmarnice.

Francija

V Parizu sta se poročila naslednja para: g. dr. Bogdan Erjavec, zdravnik na Madagaskarju in gdč. Barbara Ahačič ter g. Mirko Petrič in gdč. Marcelle Petit. Čestitamo!

SREDIŠČE SLOVENSKE PROTI-KOMUNISTIČNIH IZSELJENCEV V ARGENTINI bodi **Slovenska hiša**. Sprejmi nabiralca darov dobrohotno. Če le zmoreš, prispevaj znesek za katerega Te bo prosil.

koli teh držav in si tam poiskati delo.

Angleški napor, da se omeje drž. stroški, se kaže tudi v zmanjšanju števila drž. nameščenec, ki je v teku dveh let padlo za 5% in znaša sedaj 654.758 (za pribl. 50 milijonov prebivalcev). Tudi v Avstriji se je stanje precej popravilo, kar sklepajo iz števila delo iskajočih oseb, ki je padlo od marca letos do konca aprila za 25,6%. Koncem aprila je delo iskalo 103.751 moških ter 75.591 žensk. Nasprotno pa je prizadeta švicarska produkcija ur, ki zaposluje okrog 60.000 oseb. Z zmanjšanjem izvoza v ZDA se zmanjšuje tudi število v švico prihajajočih dolarjev, kar je povzročilo precej zaskrbljenosti.

Čilenskemu drž. proračunu grozi po časopisnih novicah deficit 20 milijard čilenskih pesov. Je pa Čile ta čas dobil tri različne kredite v skupni vsoti 300 milijonov dolarjev, katere bo država porabila za nakup papirja, bombaža, strojev za bakrovo industrijo, naprav za črpanje petroleja, ladij in železniškega ter letalskega materiala.

Nestalnost v trenutnem položaju se je

Jugoslovanski protikomunisti v Sibiriji

Severnoameriški kongresman Charles Kersten je dne 2. junija 1954 vložil svoj protest in informacijo o prisilnih deportacijah jugoslovanskih protikomunističnih borcev, zlasti vojakov iz vrst Draže Mihajlovića v Sibirijo. Kongresman je izvajal:

"V času med prvim vstopom ruskih čet na jugoslovansko ozemlje do popolne likvidacije sil pokojnega generala Draže Mihajlovića, je bilo po mojih informacijah nasilno deportiranih v Sibirijo več tisoč, morda kakih 50.000 Jugoslovancev. Sedaj tam umirajo. Ti jugoslovanski rodoljubi so se borili med vojno na strani svobode in zato sedaj propadajo v nečloveških razmerah v sovjetskih suženjskih taboriščih. Združene Države naj bi predložile to zadevo Združenim Narodom in zahtevale osvobojenje teh ljudi. V zadnjem času sem dobil od priznane osebnosti popis te zadeve. Treba je zaščititi te ljudi."

V pismu, ki ga je kongresman priložil v dokaz svojih izjav, beremo: "Ko so titove čete vkorakale v Beograd, so pobile v samem mestu 35.000 ljudi. Mnogi ce jugoslovanskih rodoljubov so pometali v živinske vagone in odpeljali v Ru-

KOROŠKA

V Šmarjeti pri Velikovcu je 18 leten kmečki fant — begunec poskusil napraviti samomor v cerkvi med naukom za birmance s tem, da si je z britvico prerezal žile. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer so mu nudili takoj vso pomoč in je sedaj izven nevarnosti. K temu dogodku pripominja "Kronika": Gospodarjem v premislek! Ne spravljajte svojih poslov z nekrščanskim in nečloveškim ravnanjem v obup. Če že zatajate svojo rodno kri, ne zatajujte kristjana in človeka. Tudi begunec je kristjan in človek, zato zasluži, da se ravna s njim po krščansko in človeško. Živimo v nemirnih časih in se lahko zgodi, da bo begunska usoda jutri tudi tvoja usoda in se ti bo z isto mero merilo, kakor si ti drugim meril."

Pri ponovitvi volitev na Bistrici v Rožu so socialisti dobili 511 glasov, ljudska stranka 489, slov. kršč. dem. stranka pa 76. Obe glavni stranki sta dobili 6 svetovalcev, župan bo pa socialist.

Zaradi preselitve prodam lep lot 10 m x 35 m s hišo v gradnji: Ruta 8, km 22, Loma Hermosa, San Martín FCNGBM. Podrobnosti poizvedeti: calle Monasterio 1409, Vicente López — pozvoniti pri garaži (tel. 741-5045). Dohod: kolektiv 19 iz Liniersa.

Dr. Jože Ermenc
Billinghurst 97/I, Dpto D, Capital
Tel. 62-7213

Ordinira vsak torek, četrtek in soboto od 4. do 6. ure pop. za ženske bolezni in kirurgijo, druge dneve pa po predhodnem telefonskem sporazumu.

Imprenta, Dorrego 1102. T. E. 54-4644. Bs. Aires

Po dolgi in težki bolezni je vdano izročila svojo plemenito dušo božjemu usmiljenju dne 14. junija moja mati

gospa **MARIJA GLAVAČ, roj. DUH**

Pokopana je bila v Beltincih dne 16. junija. Priporočam jo v molitev in blag spomin. — Maša za pokojnico se bo brala v tukajšnji župni cerkvi dne 14. julija ob 10. uri.

V imenu vsega sorodstva

France Glavač, sin

Perpetuo Socorro (Quilmes)
dne 1. julija 1954.

pokazala tudi v sklepu čilskega produkcijskega odbora, ki je odklonil gradnjo nove tovarne za celulozo v vrednosti 25 mil. dolarjev, češ da je v tem času brezpredmetna. Temu mnenju nasprotni krogi pa trdijo, da bi takšna tovarna v 10 letih prinesla že 100 mil. dolarjev letno. Povečali so se tudi izgledi za trgovanje z deželami za železno zaveso. Tako bo Vzhodna Nemčija postavila stalno zastopstvo na Dunaju, zah. Nemčija pa bo slej ali prej poslala trg. delegacijo v Moskvo. Vzh. Nemčija bo tudi nakupila v zah. Evropi blaga v vrednosti 30 mil. funtov šterlingov. Rdeča Kitajska bo postavila svoje trg. zastopstvo v Londonu. Predvidevajo, da bo prvo leto trgovanja med njo in Anglijo znašalo okrog 36 mil. funtov šterlingov.

Matija Cvetič o komunističnih rovarjih

Matija Cvetič, ki se je po naročilu ameriške tajne policije FBI vrnil med komuniste ter med njimi dalj časa deloval, sproti pa o vsem obveščal FBI, je imel pretekli mesec v USA javno predavanje o delovanju komunistov ter je njihovo razdiralno delo ostro napadel. Zadržal se je zlasti pri komunistih, ki rovarijo v Pittsburghu. Ko je navajal, da so se nekateri vodilni komunisti iz mesta preselili v okolico, da jih ljudje ne bi preveč poznali, se je oglasila poslušalka gospa Bortz, ker je Cvetič njenega moža omenil kot enega vodilnih komunistov, in je javno protestirala proti Cvetičevim trditvam. Pa niso nič zalegli njeni protesti, ker je občinstvo zahtevalo, da jo odstranijo iz dvorane, kar se je takoj zgodilo. Policija pa je gospo Bortz povabila na zaslišanje.

Marsikdo še ne ve...

...da so istočasne poroke več parov nevarne, vsaj v Indiji, kjer so neveste vse enako obložene ob takih prilikah in imajo zakrite obraze. Tako sta v New Delhi v Indiji pred dnevi dva ženina pred budističnim oltarjem slučajno stopila vsak zraven napačne neveste, kar sta odkrila šele po končanem obredu. Nevesti sta bili teta in njena nečakinja. Vsi njuni protesti so ostali zaman ker po indijskih določilih stvari ni mogoče spremeniti. Najhuje je protestiral tisti ženin, ki je dobil za ženo teto.

Cerkveni oglasnik

18. julija bo Vincencijeva nedelja. Pred cerkvami nabirka Za Vincencijevo konferenco.

OBVESTILA

X. kulturni večer Slovenske kulturne akcije, v četrtek 15. t. m. ob pol osmi uri zvečer v ramoški dvorani, je namenjen arhitekturi. Uvodno skioptično predavanje bo posvečeno mojstru Plečniku, naslednja filmska predavanja pa so dobim arhitekturnim stvaritvam na zapadu. Vodita M. Marolt in N. Volovšek.

Romanje Družabne Prave bo v nedeljo, 15. avgusta k Mariji Večne Pomoči na Avenidi Calchaquí, km 22,5 v Florencio Varela.

Misijski tečaj se nadaljuje. V nedeljo dne 11. julija bosta spet dve predavanji, in sicer: G. prof. dr. Lojze Kukovica bo govoril o utemeljitvi misijonstva na podlagi verskih resnic. G. Maks Jan, bo predaval o socialnih razmerah v Siamu. Predavanja tečaja se vrše na Granaderos 61, in sicer z začetkom ob 11. dopoldne, ne več ob desetih!

Dr. LOJZE BERCE

kirurg in zdravnik Instituta za prebavni trakt in jetra, **ordinira vsak torek in četrtek od 2. do 4. ure popoldne v kliniki Once.**

RIVADAVIA 3434, CAPITAL

Roengten in laboratorij

Telefon ordinacije 62-5004.

Telefon za nujne slučaje 71-0171

"CASA BOYU" — urarna in zlatarna

OLAZABAL 2336

Tel. 76 - 9160

pol kvadre od Cabilada 2300

URE vodilnih švicarskih znamk;

BUDILKE zelo trpežne in zanesljive;

DARILA v zlatu in srebru ohranjajo obdarovancu trajno vrednost in spomin;

NAKIT moderne izdelave in oblike.

Radi popolne omejitve uvoza ur in budilk, opozarjamo vse, ki jih potrebujejo, da si jih pravočasno nabavijo.

POPRAVILA UR IN ZLATNINE — točno in zanesljivo

(Naše stranke se lahko zglase pri nas tudi ob sobotah popoldne in sicer v našem stanovanju, ki je v I. nadstropju v isti hiši Olazabal 2338, dto. 5)

NEKAJ IZ GOSPODARSKEGA ŽIVLJENJA

Sredi meseca junija so najprej ZDA, za njimi pa Kanada znižali ceno pšenice, namenjeni za izvoz, za 10 amer. centov na en bushel (— 27,2 kg pribl.). Ukrep je razlagati tako, da hočeta tako ZDA kakor Kanada povečati svoj izvoz; po uradnih ameriških izjavah je namreč predviden letošnji pridelek pšenice na 999.561.000 bushelov, kar je 67 milijonov več, kot so pričakovali. Tej ogromni produkciji pa stoji nasproti dejstvo, da so letos dežele, ki so navezane na uvoz pšenice, uvozile za nekaj mil. ton pšenice manj kakor prejšnja leta. Tako so se v obeh državah začele nabirati precejšnje količine pšenice, ki je ni bilo mogoče spraviti v promet. Poleg vsega pa napovedujejo še boljše letino za prihodnje leto. Da se izognejo prevelikemu kupičenju zalog doma, so v ZDA že začeli pripravljati kmetovalce na to, da bodo drugo leto vpeljali tako ostri zakoni, kakor jih amer. kmet. zgodovina še ne pozna, in sicer v smeri uradno ukazane zmanjšanja posejane zemlje za 13%. Vsi ti amer. ukrepi so povzročili precejšen pretres na svetovnem trgu. Po mnenju nekaterih angl. krogov bo cena pšenice za en bushel padla na 1,55 dolarja.

Pretekle dni je tudi povzročilo gospodarski položaj v svetu prikazovali nost pisanje nekaterih listov, ki so gotako, kakor da bi vsak gospodarski "nahod" v ZDA moral že povzročiti vsaj gospodarsko "vnetje pljuč" po vsem svetu. Temu mnenju so zlasti v Evropi precej nasprotovali, trdeč, da to ne drži več, kajti naj bo še tolikokrat Amerika "prehlajena", to ne povzroča vedno obolenja po svetu. In to kljub temu, da so Amerikanci lani in v prvih mesecih tega leta uvozili vsaj 7—11% manj kakor prej. To trdnost v gospodarstvu pripisujejo ugodnim posledicam prvih let po vojni, ko je Amerika metala težke dolarje v okviru Marshallovega načrta in drugih v svobodni svet. Ta, prva po vojna leta šele sedaj izkazuje ugodno bilanco, obenem pa dokazujejo silno življenjsko silo tistih držav, ki so v vojni najbolj trpele, pa se sedaj z vso naglico gospodarsko utrujejo.

Sicer pa bi kot zanimivost in novice iz gospodarstva navedli za preteklo obdobje naslednje:

Svetovna banka je odobrila kredit 5

(Nadaljevanje s 3. strani)

solidnejšega rokodelstva, kot ga je učilo nižje obrtno šolstvo. Ob prelomu stoletja smo dobili dva akademika, ampak res samo akademičarja, Alojzija Gangla in Ivana Zajca, nekakšno slovensko paralelo hrvatskemu Rendiću. Edini res umetnik je bil nekoliko mlajši Franc Berneker, toda sin postrežnice v rodbini slovenjegraških Wolfov, ki je dala muziki nesmrtnega Hugona, je bil po naravi ponižen in plah, kot njegova mati. Ni bil zmožen ustvariti si učencev, čeprav je nekaj časa na srednji tehnični šoli učil. Josip Urbanija se je kmalu odtujil domovini.

Z Meštrovičem se je izmed naših prvi seznanil Peruzzi. Bil je pa sam bolj učitelj kot ustvarjalec. Lojze Dolinar, čeprav ne dejanski učenec, je vendar svojo moč črpal pri velikem Hrvat. Ivan Napotnik je bil formalno od Meštrovića neodvisen, v tehniki obdelave lesa se je pa najbrž naslonil nanj. Neizpodbitni so tudi blagodejni mojstrovplivi na Tineta Kosa in na brata Kraljca. Tadvra izhajata sicer iz druge šole, hotela sta biti popolnoma samosvoja, vendar mimo takšnega vzora nista mogla iti. Ni bilo to posnemanje, pač pa oploditev in morda včasih zdržek previravega eksperimentiranja.

V ožji odvisnosti so bili France Gorše, Peter Loboda, brata Boris in Zdenko Kalin, Francišek Smerdu, Alojzij Kogovšek, Nikolaj Pirnat, Edvard Salezin, Lojze Šušmelj in Janez Weiss, kajti vsi ti so bili ali Meštrovičevi neposredni učenci ali pa so kot študentje zagrebške akademije vedrili vsaj po streho njegove delavnice. Tudi J. Gorjup, slikar je hodil k Meštroviću v šolo. Zvest je ostal svojemu učitelju samo mehki Loboda, vsi drugi so se učiteljevega vpliva več ali manj otresli. V tem pa je ravno veličina Meštrovičevega učiteljstva, da se nikoli ni hotel v učencih nadaljevati, ampak je vzgajal individualnosti. Če leti individualnosti mojstra niso dosegli, je bila pač volja božja taka, da sekularnih in globalnih prvenstev ne deli vsak dan.

Eno je gotovo: Takšne in tako visoke kiparske umetnosti Slovenci danes ne bi imeli, če bi v naši soseščini ne zrastle tako velik mojster in učitelj. Danes se pri nas uveljavlja že nova generacija, ki še vedno črpa iz prve Dolinar-Peruzzi-jeve, druge Goršetove in tretje Kalin-Smerdujeve dediščine. To niso sicer človeške generacije tridesetih let, ampak krajše, pet, deset, petnajstletne. Njihov oče, ded in praded Ivan Meštrovič je med njimi se vedno delaven mladenič."